

2019-2023

**Davranışsal Bağımlılıklar
ile Mücadele İl Strateji
Belgesi ve Eylem Planı**

SUNUŞ

Davranış ve madde bağımlılıkları günümüzde birçok toplumun yüz yüze kaldığı yaygın global sorunlardan biri durumuna gelmiştir. Maalesef dünyanın birçok ülkesinde nesiller, zararlı alışkanlıklara bağımlı hale gelmişlerdir.

Uyuşturucu madde bağımlılığı, alkol, sigara gibi bağımlılıkların yanında günümüzde fiziksel bir maddeye dayandırılmayan sanal bağımlılık ve sosyal medya bağımlılığı gibi davranışsal bağımlılıklarda artmış ve her geçen gün de artmaya devam etmektedir.

Sanal dünya ile gerçek dünya arasında bocalayan, dijital oyun bağımlılığı yüzünden geleceği karartılan çocuklarımızın dramlarıyla karşı karşıyayız. Bunlar gibi çevrimiçi kumar, iddia ve bahis oyunlarına hızlı ve kolay bir şekilde erişim, bağımlılık oluşturan etkinliklerin yaygın hale gelmesine ve yıkıcı etkilerinin toplumun tümüne yayılmasına yol açmaktadır.

Teknolojik etkilerin toplum üzerindeki olumsuz sonuçları değerlendirilerek yasal düzenlemeler yapılmış, koruyucu önlemleri içeren strateji belgeleri ve eylem planları uygulamaya konulmuştur.

Bu çerçevede Valiliğimiz öncülüğünde, Bağımlılıkla Mücadele İl Koordinasyon Kurulumuz ve tüm paydaşların katkılarıyla “2019-2023 Davranışsal Bağımlılıklar İle Mücadele Yerel Strateji Belgesi ve Eylem Planı” hazırlanmıştır. Bu çalışma tüm kamu kurumlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve vatandaşlarımıza hitap eden kapsayıcı ve çok boyutlu stratejiler ve eylem planlarını içermektedir.

Önümüzdeki 5 yıllık süreçte davranışsal bağımlılığın önlenmesi için öncelikli olarak yapılacak çalışmalar bu eylem planında belirtilen çerçevede büyük bir kararlılıkla yürütülecektir.

Bu detaylı ve özverili çalışmanın hazırlanmasında emeği geçen kurum temsilcilerini tebrik ediyorum. Özellikle çocuk ve gençlerimiz başta olmak üzere tüm vatandaşlarımızın her türlü bağımlılıktan uzak kalmasını ümit ediyorum, sağlıklı yıllar diliyorum.

Yılmaz ŞİMŞEK
Vali

SUNUŞ

İl Sağlık Müdürlüğü olarak halk sağlığını tehdit eden her türlü zararlı alışkanlıklar ve bağımlılıklar ile mücadele etmekteyiz. Uyuşturucu, tütün, alkol ve sigara bağımlılığı yaygın olarak bilinen ve yıllardır başa çıkmaya çalıştığımız alanlardır. Başta tütün bağımlılığı ile mücadelede alınan tedbirler sayesinde ilimizde önemli başarılar elde ettik. Alkol ve madde bağımlılığıyla mücadelede koruyucu ve önleyici tedbirlere öncelik vererek tedavi edici eylemlerde de bütüncül bir yaklaşımla önemli hizmetler gerçekleştirdik.

21. Yüzyılda bilgi ve teknolojinin hızla artmasına bağlı olarak maalesef madde ve alkol bağımlılığının yanı sıra yeni bağımlılık modelleriyle de artık karşı karşıya kalmaktayız. Ne yazık ki birçok insan, aile veya grup tarafından tehlikesi fark edilmeyen, hatta masum görünen teknolojik cihaz bağımlılığı ya da davranışsal bağımlılık günlük hayatımıza pek çok zarar veren bir duruma gelebilmektedir. Dolayısıyla ülkemizdeki ve özelde de ilimizdeki genç nüfus dikkate alındığında davranışsal bağımlılık boyutunun küçük yüzdelere büyük rakamlar oluşturulabileceği riskini unutmamak gerekir.

Davranışsal bağımlılıklar; fiziksel bir maddeye dayandırılmayan insan-makine etkileşiminin kurulduğu teknolojik bağımlılıkları kapsayan internet, oyun ve kumar gibi bağımlılıklar olarak tanımlanmaktadır.

Bağımlı olunan davranışın kontrol edilememesi, bırakılamaması, her defasında kullanım süresinin veya miktarının giderek artmasıyla, bireyin zamanın çoğunluğunu bağımlısı olduğu davranışla geçirmesine neden olmaktadır.

Teknoloji ve internete hızlı ve kolay ulaşılabilirliği, kumar oyunlarına erişimi de kolaylaştırmakta, dolayısıyla bu alanda da bağımlılığın ilerlemesine neden olmaktadır. Nihayetinde davranışsal bağımlılıklar sağlık, sosyal ve psikolojik sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Teknolojinin aşırı ve zararlı kullanımının giderek yaygınlaşması, kumar bağımlılığı konularındaki riskler dikkate alınarak, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının etkin katılımı ve özverili çabalarıyla “2019-2023 Davranışsal Bağımlılıklar İle Mücadele Yerel Strateji Belgesi ve Eylem Planı” hazırlanmıştır. Söz konusu Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile bir taraftan gelişen dünyaya uyum sağlamak, diğer taraftan da bütüncül bakış açısıyla oluşabilecek toplumsal sorunları önlemek ve mevcut sorunlara tüm paydaşlar ile erken dönemde çok boyutlu ve etkin müdahalede bulunmak amaçlanmıştır.

Bu anlamda Strateji ve Eylem Planı ile önümüzdeki beş yılın davranışsal bağımlılıklarla mücadelede yol haritasının belirlenmesi, yapılacak çalışma ve faaliyetlerde tüm ilde yerel politikalarla eşgüdümün ve koordinasyonun sağlanması, etkinliğinin artırılması ve gösterge ve hedeflerin sistematik bir süreçte takip edilerek başarıya ulaşılması hedeflenmektedir.

Yerel Strateji Belgesi ve Eylem Planının hazırlanmasında emeği geçen tüm kurum ve kişilere teşekkür eder, hayata geçirilmesinde de aynı çaba ve kararlılıkla çalışmaların sürdürülmesini ve ilimize yararlı olmasını temenni ederim.

Dr. Dursun KOÇ
İl Sağlık Müdürü

İÇİNDEKİLER

A-DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR İLE MÜCADELE İL STRATEJİ BELGESİ.....	1
GİRİŞ.....	3
METODOLOJİ	6
NİHAİ AMAÇ	8
ARA AMAÇLAR.....	10

1. Bilişim Teknolojileri, İnternet ve Sosyal Medyanın Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması ve Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesi.....

1.1. Bilişim Teknolojileri, İnternet ve Sosyal Medyanın Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması ve Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesinin Amacı.....	12
1.2. Bilişim Teknolojileri, İnternet ve Sosyal Medyanın Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması ve Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesinin Göstergeleri ve Hedefleri.....	13
1.3. Bilişim Teknolojileri, İnternet ve Sosyal Medyanın Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması ve Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesinin İnisyatifleri ve Faaliyetleri.....	15

2. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Yürütülmesi.....

2.1. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Amacı.....	22
2.2. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Göstergeleri ve Hedefleri.....	22
2.3. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının İnisyatifleri ve Faaliyetleri.....	23

3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması.....

3.1. Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Amacı.....	26
3.2. Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Göstergeleri ve Hedefleri.....	26
3.3. Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının İnisyatifleri ve Faaliyetleri.....	27

B- DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR İLE MÜCADELE İL EYLEM PLANI..... 29

1. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ, İNTERNETİN BİLİNÇLİ, GÜVENLİ VE ETKİN KULLANIMININ SAĞLANMASI VE AŞIRI VE ZARARLI KULLANIMININ ÖNLENMESİ.....30

- 1.Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda il genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi..... 30
- 2.Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması..... 36
3. Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi.....40
- 4.Bilişim teknolojileri ve internetin sosyal medyanın aşırı, zararlı kullanımını önleme konusunda bilimsel kapasitenin artırılması.....42
- 5.İnternet oyun oynama bozukluğu gelişme riski olan bireylerin tespit edilmesi ve önlem alınması.....43
- 6.Bilişim teknolojileri, internet ve sosyal medyaya ait ürünlerin arzına yönelik mevzuat düzenlenmesinin yapılması..... 43
7. Dijital oyun sektörü ve sosyal medyanın ulusal politikalar çerçevesinde düzenlenmesi.....45
- 8.Bilişim teknolojileri ve internet kullanıcılarına güvenli hizmet sunumunun sağlanmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi..... 46

2. KUMAR BAĞIMLILIĞINI ÖNLEME ÇALIŞMALARININ YÜRÜTÜLMESİ..... 48

1. Kumar bağımlılığı önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması.....48
2. Çevrimiçi sitelerde koruyucu tedbirlerin alınması..... 54
- 3.Kumar oynama bozukluğu konusunda il genelinde bilimsel kapasitenin artırılması.....54
- 4.Şans oyunları denetiminin güçlendirilmesi..... 56
- 5.Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan çocuk ve gençleri uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması..... 56

3. DANIŞMA TEDAVİ VE REHABİLİTASYON HİZMETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE YAYGINLAŞTIRILMASI..... 58

1. Kurumların danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi..... 58
2. Sağlık Hizmetlerinde tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin güçlendirilmesi..... 59

Kısaltmalar

AÇSHİM : Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

BMK : Bağımlılıkla Mücadele Kurulu

BMİKK : Bağımlılıkla Mücadele İl Koordinasyon Kurulu

BMTÇG : Bağımlılıkla Mücadele Teknik Çalışma Grupları

BMYK : Bağımlılık ile Mücadele Yüksek Kurulu

DS : Denetimli Serbestlik

EBA : Eğitim Bilişim Ağı

İŞKUR : Türkiye İş Kurumu

KGYS : Kent Güvenlik Yönetim Sistemi

KYK : Kredi Yurtlar Kurumu

MİS : Minimal Hizmet Standardı

MYK : Mesleki Yeterlilik Kurumu

NÖHÜ : Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

RDM : Rehberlik Danışma Merkezi

SHM : Sağlıklı Hayat Merkezi

STK : Sivil Toplum Kuruluşu

2019-2023

**A-Davranışsal Bağımlılıklar
ile Mücadele İl Strateji
Belgesi**

GİRİŞ

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gittikçe hızlandığı ve teknolojinin günlük yaşamımıza hızla girdiği düşünüldüğünde akıllı telefonlar, bilgisayarlar ve internet teknolojilerinin yaşamımızdaki vazgeçilmez yeri ve önemi açıkça görülebilmektedir. Ancak günümüzün gelişmiş teknolojilerinden olan bilgisayar ve internet kullanımının yaşamımızda istenilen bilgiye anında ulaşabilme, bilgi paylaşımını sağlayabilme gibi kolaylıkları yanında aşırı ve zararlı kullanımı birçok problemi de beraberinde getirmektedir. Bireylerde, özellikle okul çağındaki çocuk ve gençlerde problemler internet/bilgisayar kullanımı, sosyal ilişkilerin olumsuz yönde etkilenmesine, aile bağlarının zayıflamasına, akademik veya iş başarılarının düşmesine neden olabilmektedir.

Öte yandan internetin yer ve zamandan bağımsız, kolay erişilebilir olması, bireyin kimliğini gizleyebilmesi gibi etkenler internet üzerinden kumar oynamayı da çekici ve kolay ulaşılabilir kılmaktadır. Teknoloji/internetin aşırı ve zararlı kullanımı kumar bağımlılığını beslediği gibi, hızlı ve rahat erişim imkânları kumar bağımlılığının gelişmesinde ikincil bir risk de oluşturmaktadır.

Kumar oynama bozukluğu sorumlulukların yerine getirilememesine neden olarak, psikolojik, sosyal ve mesleki işlevsellikte düşüşe yol açmakta, kumar oynama davranışı durdurulmaya çalışıldığında ise stres, huzursuzluk, endişe gibi problemler ortaya çıkabilmektedir.

Davranışsal bağımlılıklar; fiziksel bir maddeye dayandırılmayan insan-makine etkileşiminin kurulduğu teknolojik bağımlılıkları kapsayan internet, oyun ve kumar gibi bağımlılıklar olarak tanımlanmaktadır. Bağımlı olunan davranışın bırakılmaması ya da kontrol edilememesi, bağımlı durumdan her defasında alınan hazzın yeterli olmaması sebebiyle kullanım miktarının ya da süresinin giderek artırılmasına, kişinin zamanının büyük kısmını bağımlı olunan davranışla geçirmesine yol açmaktadır. Bunun sonucunda da özellikle psikolojik ve sosyal problemlerin görülmesiyle birlikte fiziksel hastalıkların ortaya çıkmasına da zemin hazırlanmaktadır. Bunun yanı sıra bilişim teknolojilerinin eğitim, bilgi sağlama gibi amaçlarla kullanılmasının aşırı ve zararlı kullanımını azaltabileceği saptanmıştır.

Davranışsal bağımlılıklarda görülen artış sebebi ile son birkaç yıl içinde Güney Kore, Japonya, Çin, İngiltere gibi bazı ülkelerde davranışsal bağımlılıklarla mücadele etme ve

önlemeye yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Ülkemizde de çocuklar ve gençler başta olmak üzere tüm toplumu teknolojinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımına teşvik etmek, bu konuda bilgilendirmek, aşırı ve zararlı teknoloji kullanımını önlenmek, aşırı ve zararlı düzeyde kullananları tespit ederek, gerekli tıbbi müdahale ve yardıma yönlendirilmelerini sağlamak amacıyla eş zamanlı çalışmalar yürütülmektedir. Bununla beraber pek çok kurum ve kuruluş tarafından sunulan hizmetlerin toplum tarafından bilinirliğini artıracak çalışmalar yapmak, sunulacak yeni hizmetleri planlamak ve iş birliğini güçlendirmek için ulusal bir mücadele gerekmektedir. Bu kapsamda bakanlıklara, kurumlara, yerel yönetimlere, sivil toplum kuruluşlarına çok önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

9 Aralık 2017 tarihli 2017/23 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında; “Uyuşturucu ile Mücadele Yüksek Kurulunun kapsamı genişletilerek, Başbakan Yardımcısı Başkanlığında 11 bakanın Adalet, Aile ve Sosyal Politikalar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Gençlik ve Spor, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Gümrük ve Ticaret, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanları) katılımı ile “Bağımlılık ile Mücadele Yüksek Kurulu” oluşturulmuş, bağımlılıkla mücadelede görev ve sorumlulukları olan bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ile Yüksek Kurul Başkanı tarafından belirlenecek diğer paydaşların katılımıyla uyuşturucu, alkol, tütün, kumar ve teknoloji bağımlılığıyla mücadeleye yönelik eylem planı hazırlanması ve Yüksek Kurulun onayı ile yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır.

23.12.2017 tarih ve 71366025-990 sayılı Yüksek Kurul Başkanı onayı ile **Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu ve Bağımlılıkla Mücadele Teknik Çalışma Grupları** (Uyuşturucu ile Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Alkol Bağımlılığı ile Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Tütün Bağımlılığı ile Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Davranışsal Bağımlılıklar ile (Teknoloji ve Kumar Bağımlılığı) Mücadele Teknik Çalışma Grubu, Bağımlılık ile Mücadele İletişim Teknik Çalışma Grubu) oluşturulmuştur. Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu; TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığında olmak üzere, ilgili 12 Bakanlığın (Adalet, Aile ve Sosyal Politikalar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Dışişleri, Gençlik ve Spor, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Gümrük ve Ticaret, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme) Müsteşar Yardımcısı, 2 Kurumun Genel Müdürü (Basın Yayın ve Enformasyon, Türkiye Yeşilay Cemiyeti), 1 Kurumun Başkanı (Mali Suçları Araştırma Kurulu), 3 Kurumun Başkan Yardımcısı (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye İstatistik Kurumu, Diyanet İşleri) ve BMYK Başkanı Danışmanı ile birlikte 19 kurum ve kuruluşun temsilcilerinden, Bağımlılıkla Mücadele Teknik Çalışma Grubu; Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı koordinasyonunda

yürütölmek üzere, BMK üyesi 20 kurum/kuruluşun en az daire başkanı seviyesindeki temsilcilerinden oluşturulmuştur.

Anılan genelge ile kurulların sekretarya hizmetleri, koordinasyon ve uygulamalarının takibi, Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı koordinesinde Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü vasıtasıyla, illerde ise valilerinin riyasetinde il sağlık müdürlüklerince yürütölmesi talimatlandırılmıştır. Cumhurbaşkanlığı tarafından 13 Şubat 2019 tarih 2019/2 sayılı “Bağımlılık ile Mücadele Genelge”si ile 9 Aralık 2017 tarihli 2017/23 sayılı Başbakanlık Genelgesi yürürlükten kaldırılmıştır. 10 Mart 2019 tarihli 30710 sayılı Bağımlılık, Arınma ve Rehabilitasyon Yönetmeliği ile çalışma usul esasları yürütölmektedir. Bağımlılıkla Mücadele Kurulu kararı gereği teknoloji ve kumar bağımlılığına müdahale ve koruyucu çalışmaların başlatılması doğrultusunda “Davranışsal Bağımlılıklarla Mücadele Eylem Planı” kapsamında yol haritası oluşturulması kararı verildi. Bu kapsamda uluslararası iyi uygulama örnekleri analiz edilerek, ulusal norm ve politikalara uyarlanabilir strateji ve faaliyetler belirlendi. Sağlık Bakanlığı koordinatörlüğünde Bakanlıklar, Sivil Toplum Kuruluşları ve akademisyenlerin katılımıyla çalıştaylar gerçekleştirildi. Milli Eğitim Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye İstatistik Kurumu, Dünya Sağlık Örgütü ve Türkiye Yeşilay Cemiyeti, akademisyenlerin katkı ve katılımları sağlandı. Tüm bunların sonucunda yıllar itibarıyla nihai hedefler oluşturuldu. Hedeflerin takibini sağlayabilmek, nihai göstergeler ve bu göstergelerin veri kaynaklarının tanımlandı. Eylem planı revizyonunda gerçekleşen tüm faaliyetlerin etki analizlerinin yapılması planlandı.

Davranışsal bağımlılıklar ile mücadele çalışmaları, BMYK üyesi kurumlar ve diğere kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve korrdinasyonu içerisinde yürütölmeye devam edecektir. Bilimsel temellere dayandırılarak, çalışmalarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması sürecinin de aynı şekilde düzenli ve güçlü olarak yürütölmesi gerekmektedir. Bu sebeple yapılan çalışmaların etkinliğinin ölçülmesi, koordinasyonun işlevsel sağlanabilmesi de bu kapsamda büyük önem arz etmektedir.

İlimizde Davranışsal Bağımlılıkla mücadelede başarıya ulaşabilmek için “Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı”nda belirlenen hedef ve göstergelerin ilimize de yaygınlaştırılması, uygulanması çok önemlidir. Bunun için davranışsal bağımlılıkla mücadelede Eylem planı kapsamında diğere kamu kurum ve kuruluşlar ile koordinasyonun sağlanması, gerçekleşen faaliyetlerin, kamuoyuyla paylaşılması ve toplumsal desteğin alınması oldukça önemlidir. Bu sebeple çalışmaların yıllık

olarak raporlanması, kamuoyunun doğru bilgiye zamanında erişmesi sağlanacaktır. Bu çerçevede oluşturulan İl Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile önümüzdeki 4 yılın davranışsal bağımlılık ile mücadele konusundaki yol haritasının belirlenmesi, yapılan çalışma ve faaliyetlerin ilimizde eşgüdüm ve koordinasyon içinde birbirini destekleyecek ve etkisini artıracak şekilde yürütülmesi ve etkilerinin tanımlanan ve hedefler yoluyla etki analizi takibinin sağlanarak başarıya ulaşması hedeflenmektedir.

Metodoloji

Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele İl Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2019-2023);

- ✓ 2019-2023 Davranışsal Bağımlılıklar İle Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı,
- ✓ Bağımlılıkla Mücadele İl Koordinasyon Kurulu toplantıları ve il değerlendirme toplantılarında elde edilen çıktı raporları,
- ✓ İl genelinde karşılaşılan sorunlar, çözüm önerileri ve bunlara yönelik yapılması gereken etkinliklerin tartışıldığı çalışmalar göz önünde bulundurularak hazırlandı.

Bu çerçevede, 2019-2023 Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele İl Strateji Belgesi ve Eylem Planı hazırlanırken dört seviyede planlama yapıldı;

Planın birinci seviyesinde, “Nihai Amaç” ve izlem için kullanılacak “Nihai Amaca ait Gösterge ve Hedefleri” bulunmaktadır. Planın ikinci seviyesinde, belirlenen nihai amaca ulaşılması için gereken “Ara Amaçlar” ve “Ara Amaca ait Gösterge ve Hedefleri” yer almaktadır. Hedeflere ulaşılabilmesi için gerekli “İnisiyatif” ve “Faaliyet”ler ise üçüncü ve dördüncü seviyeleri oluşturmaktadır.

Gösterge tablolarında, ilerlemenin takibini sağlayacak taban değerler, “Veri Kaynağı” başlığı altında yer alan kaynaklarından temin edilecektir. Verinin olmaması veya göstergenin yeni takip edilmeye başlanacak olması durumunda; verinin elde edilmesine yönelik araştırma yapılacak veya verinin sistemden üretilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Bu çerçevede, teknolojik gelişmelerin hızlı ilerlemesi ve gereksinimler doğrultusunda hedef ve göstergeler gerektiğinde güncellenecektir.

NIHAİ AMAÇ

2019-2023 Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele İl Eylem Planı Nihai Amacı;

Toplumunu teknoloji, internet ve kumar alanlarında davranışsal bağımlılık gelişmesinden korumak.

Belirlenen nihai amaca ulaşılması için topluma yönelik;

- ✓ Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımında gençler başta olmak üzere toplumun farkındalığının ve bilgi düzeyinin artırılması,
- ✓ Bilişim teknolojilerinin aşırı ve zararlı kullanımının önlenmesi, dijital oyun, bahis, şans ve kumar bağımlılığını önlemeye yönelik çalışmaların yürütülmesi,
- ✓ Davranışsal bağımlılık yaşayan bireylerin danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine ulaşılabilirliğinin artırılması,
- ✓ Çalışmaların ve hizmetlerin yürütülmesinde kurumlar arası eşgüdüm ve koordinasyonun güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Bu doğrultuda nihai amaca ulaşabilmenin izlenmesi için “Nihai Amaç Göstergeleri” belirlenmesi, koruma ve önlemenin sürdürülmesi ayıca tedavi ve rehabilitasyonda koordinasyonun ve iyileştirmelerin takibinin güçlendirilmesi amaçlandı.

Nihai Amaca Yönelik Göstergeler

NO	Nihai Amaç Göstergeleri	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2019	2020	2021	2022	2023
1.	14-19 yaş aralığında son 1 ayda İnternette geçirilen zamanın araştırma, bilgi edinmeye ayrılan kısmında mevcut duruma göre % artış	1	Mevcut Durum Tespiti	7	8	9	10
2.	14-19 yaş aralığında son 1 ayda Chat odalarında, mesajlaşarak veya sosyal medyada (email, acebook, Twitter, WhatsApp vb.) geçirilen zamanda mevcut duruma göre % azalma	1	Mevcut Durum Tespiti	Artmama	4	6	8
3.	14-19 yaş aralığında son 1 ayda bilgisayar, oyun konsolu, tablet (iPad vb.), cep telefonu veya diğer elektronik aletlerle oyun oynama süresinde mevcut duruma göre % azalma	1	Mevcut Durum Tespiti	Artmama	3	4	5
4.	14-19 yaş aralığında son bir yılda para kazanma amaçlı internet üzerinden bahis oynama oranında mevcut duruma göre % azalma	1	Mevcut Durum Tespiti	Artmama	3	4	5
5.	14-19 yaş aralığında son bir yılda para kazanma amaçlı geleneksel bahis oynama oranında mevcut duruma göre % azalma	1	Mevcut Durum Tespiti	Artmama	4	5	6
6.	Genel nüfusta son bir yılda bilişim teknolojilerinin aşırı zararlı kullanımında % azalma	2	Mevcut Durum Tespiti	-	Artmama	3	4
7.	Genel nüfusta son bir yılda parayla kumar oynama (geleneksel ve internet) sıklığı % azalma	2	-	Mevcut Durum Tespiti	-	Artmama	-

¹ESPAD araştırmalarından elde edilecektir.

²Türkiye Yeşilay Cemiyeti araştırmasından elde edilecektir.

Ara Amaçlar

Nihai amaca ulaşım aşağıda yer alan üç ana kategoride konumlandırılmış ara amaçlarla sağlanacaktır.

1

Bilişim Teknolojileri, İnternetin ve Sosyal Medyanın Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımını Sağlamak ve Aşırı ve Zararlı Kullanımını Önlemek:

Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli, etkin kullanımının sağlanmasına yönelik çocuk ve gençler başta olmak üzere tüm toplumu bilinçlendirmek ve farkındalıklarını sağlamak. Aşırı ve zararlı kullanımda arzı düzenlemek, riskli internet oyun oynama bozukluğu olan bireyleri erken tespit etmek ve önlem alınmasını sağlamak ve bu konuda bilimsel çalışmaları desteklemek.

2

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarını Yürütmek:

Kumar bağımlılığının etkileri üzerine bilinçlendirme çalışmaları yapmak ve önlenmesine yönelik tutum geliştirmek, şans oyunlarının denetimlerini güçlendirmek, kumar oynama bozukluğu konusunda bilimsel kapasiteyi artırmak, kumarı özendirici içeriklerin engellenmesi amacıyla mevzuatta gerekli düzenlenmeleri yapmak.

3

Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasını Sağlamak:

Danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti veren birimlerin sayısını ve etkinliğini artırmak.

1.Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesi

Bilişim teknolojileri ve internetin istenilen bilgiye anında ulaşabilme, bilgi paylaşımını sağlayabilme gibi getirdiği kolaylıklar nedeniyle günlük yaşamdaki yeri oldukça önemlidir. Gelişen dünyada yeniliklere uyum sağlamak ve teknolojik gelişmeleri takip etmek bilişim teknolojileri ve internetin, bilinçli, güvenli ve etkin kullanımının sağlanması, toplumun bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması ile mümkündür. Bu çok yönlü amaç ilde kurumlar arası eşgüdümlü çalışmaların gerçekleştirilmesi ile mümkündür.

Toplumun bilinç düzeyinin artırılması ile aşırı ve zararlı kullanımın önlenmesi için bu çok yönlü boyutun ilk aşaması; bilişim teknolojileri, internetin, sosyal medyanın bilinçli kullanımında eğitimlerle topluma ulaşmak, çocuk ve gençlerin bilinçli-güvenli kullanımını sağlamaya yönelik çalışmalar yürütmektir. Bunun yanı sıra riskli kullanım gösteren bireylerin danışmanlık hizmetlerinde erken müdahalelerinin sağlanması da önem arz etmektedir. Erken dönemde tespit edilen bireylerin gerekli müdahale ve yönlendirmelerinin sağlanması ile işlevsel kaybın önüne geçilebilecektir. Ayrıca bilişim teknolojilerinde arzın düzenlenmesi, ihtiyaç duyulan yasal mevzuat çalışmalarının yapılması koruyucu ve önleyici faaliyetler içerisindedir. Teknolojinin zararlı kullanımı ile yaşanabilecek sorunlara yönelik hak ve sorumluluklar konusunda hukuksal düzenlemeler de çalışmalar kapsamında yer almaktadır.

1.1. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımın Önlenmesinin Amacı

Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli, etkin kullanımının sağlanmasına yönelik çocuk ve gençler başta olmak üzere ilimizdeki tüm toplumu bilinçlendirmek ve farkındalıklarını sağlamak. Aşırı ve zararlı kullanımda arzı düzenlemek, riskli internet oyun oynama bozukluğu olan bireyleri erken tespit etmek ve önlem alınmasını sağlamak ve bu konuda bilimsel çalışmalarını desteklemek.

1.2. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımın Önlenmesinin Göstergeleri ve Hedefleri

NO	Gösterge	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2019	2020	2021	2022	2023
1.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı kapsamında personellerin eğitim alma %'si	2,3,4,5,6	40	50	60	70	80
2.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı kapsamında temel ve orta öğretime devam eden öğrencilerin eğitim alma %'si	2	40	60	80	90	100
3.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı kapsamında velilerin eğitim alma %'si	3	10	20	25	30	40
4.	Tasarım üretme kod yazma eğitimi alan çocuk ve genç sayısında mevcut duruma göre artış %'si	3,5,6,7	Mevcut Durum Tespiti	30	40	60	80
5.	0-6 yaş çocuğun teknolojinin zararlı etkilerinden korunmasına yönelik bilgilendirilen ebeveyn %'si	4,6	Mevcut Durum Tespiti	30	40	50	60
6.	0-6 yaş çocuğun teknolojinin zararlı etkilerinden korunmasına yönelik bilgilendirilen okul öncesi öğretmeni %'si	3,4	Mevcut Durum Tespiti	50	70	80	100
7.	"Bilişim teknolojilerini bilinçli, güvenli kullanan okul" % si	3	Mevcut Durum Tespiti	70	80	90	100
8.	Teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımında danışmanlık merkezleri ile işbirliği yapılan okulların %'si	4	30	50	60	80	100

² Türkiye Yeşilay Cemiyeti verilerinden elde edilecektir.

³ Milli Eğitim Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁴ Sağlık Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁵ Gençlik ve Spor Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁶ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁷ Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı verilerinden elde edilecektir.

1.3. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımın Önlenmesinin İnisyatifleri ve Faaliyetleri

1. Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda il genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi

- ✓ Toplumun geneline yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı konusunda farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer, yürüyüş gibi etkinliklerin düzenlenmesi,
- ✓ Öğrencilerin toplu halde buldukları yerlerde (okullar, yurtlar, gençlik merkezleri, gençlik kampları) teknolojinin bilinçli, etkin, amacına uygun kullanımını içeren, bilgilendirme, bilinçlendirme faaliyetleri (yarışma, etkinlik, afiş, broşür vb.) planlanması, gençlere yönelik farkındalık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi,
- ✓ “Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını sağlayan okul” kriterlerinin belirlenmesi,
- ✓ Bilişim teknolojilerinin ve internetin bilinçli, güvenli, etkin kullanımının sağlanması ve güçlendirilmesi, medya, eğitim ve iletişim alanlarında internette, sosyal medyada kimlik koruma, siber zorbalık güvenli internet kullanımı ve tehdit durumunda yönlendirilmenin sağlanması için portal mobil uygulama çalışmalarının yapılması,
- ✓ Bilişim teknolojileri konusunda bilgilendirici materyalleri hazırlanması
- ✓ Yaş gruplarına göre teknolojinin bilinçli kullanımına yönelik materyallerin hazırlanması
- ✓ Ebeveynlerin, kreş ve bakımevi çalışanları ve bakıcıların çocuklarda teknoloji ve internetin aşırı ve zararlı kullanımını önlemeye ilişkin materyal hazırlanması
- ✓ Medya Kuruluşları ile iş birliği yapılması ve yerel medya kuruluşlarının programları ile çocuk ve gençlere yönelik farkındalık çalışmalarında kullanılmak üzere kamu spotu, zorunlu yayın, animasyon, kısa film, çizgi film ve videoların yayınlanması

2. Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması

- ✓ İlde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) formatörlerine bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitim verilmesi
- ✓ Formatörler tarafından her yaş düzeyine göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili uygulamalı eğitimlerinin verilmesi

- ✓ TBM uygulayıcıları tarafından öğrencilere yaş gruplarına göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitimlerin verilmesi
- ✓ TBM uygulayıcıları tarafından velilere yönelik teknolojinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitimlerin verilmesi
- ✓ 0-6 yaş çocukların bilişim teknolojileriyle uygun tanıştırılması için ebeveynlerine, kreş ve bakımevi çalışanlarına ve bakıcılarına farkındalık eğitimlerinin yapılması
- ✓ 0-6 yaş grubu çocukların bilişim teknolojileriyle uygun tanıştırılması için öğretmenlerine farkındalık eğitimlerinin yapılması
- ✓ Davranışsal Bağımlılıkla Mücadele konusunda danışmanlık hizmeti verecek sağlık personelinin kapasite artırımının sağlanması

3. Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi

- ✓ Tasarım üretme, oyun geliştirme, kod yazma, bilgi iletişim teknolojileri okuryazarlığı, dijital vatandaşlık becerileri, işbirlikçi çalışma, bilgisayarlı ve algoritmik düşünme becerilerini arttırmak, yabancı dil gramer-kelime haznesi-aksan ve iletişim becerilerinin gelişmesi, fiziksel harekete yönelik oyunlarla kondisyonun artırılmasına yönelik eğitim programları düzenlenmesi,
- ✓ Uygulanan tüm eğitimlerin etkinliğinin ölçülmesi,
- ✓ Çocukların ve gençlerin aidiyet duygusunu geliştirmek, boş zamanlarını kaliteli, etkin bir şekilde planlamalarını sağlamak için (kod yazma, medya/sosyal medya okuryazarlığı, siber güvenlik, dijital vatandaşlık becerileri vb. eğitim ve aktiviteler) spor ve sanatsal faaliyetlerde sosyoekonomik kısıtlılığı olan çocuklara imkan sağlanması, çocukların psikososyal gelişim becerilerini daha sağlıklı kazanabilecekleri fiziksel, sanatsal aktiviteleri desteklenmesine yönelik (Gençlik Merkezleri, Gençlik Kampları, Spor Eğitim Merkezleri, Yükseköğretim Kredi Yurtlar Kurumları) faaliyetler gerçekleştirilmesi

4. Bilişim teknolojilerinin, internetin, sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını önleme konusunda il genelinde bilimsel kapasitenin artırılması

- ✓ Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımı konusunda saha çalışmalarının yapılması
- ✓ Bilişim teknolojilerinin ve internetin aşırı ve zararlı kullanımı konusunda bilimsel araştırmalar yapılması ve yayınlanmasının özendirilmesi

5. İnternet oyunu oynama bozukluğu gelişme riski olan bireylerin tespit edilmesi ve önlem alınması

- ✓ Okullarda rehberlik servisleri ve SHM'ler tarafından riskli öğrencilerin tespit edilmesi ve uygun desteğin sağlanması

6. Bilişim teknolojilerine yönelik düzenlemelerin yapılması

- ✓ Güvenli internet hizmet alımının yaygınlaştırılması
- ✓ Tüm kurum ve kuruluşların web sayfaları açılış ekranlarına hazırladığı bilinçli güvenli internet kullanımına ilişkin bilgilendirme ekranı açılması

7. Bilişim Teknolojileri ve internet kullanıcılarına güvenli hizmet sunumunun sağlanmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi

- ✓ Çocuklar, gençler ve ailelere yönelik internette, sosyal medyada kimlik koruma, güvenli internet kullanımı ve tehdit durumunda ihbar etme, bilgilendirme ve bilinçlendirme eğitimlerinin yapılması
- ✓ İnternet ortamında çocuk istismarının önlenmesi, özel hayatın gizliliğinin ihlali bildirimlerinin yapılması, cinsel istismar bildirimlerinin yapılması, internet üzerinden yaşanan problemleri iletme ile ilgili adreslerin bilinilirliğinin artırılması

<https://www.ihbarweb.org.tr>

siber@egm.gov.tr <https://internetyardim.org.tr>

<https://www.egm.gov.tr/sayfalar/ihbar.aspx>

<https://vatandas.jandarma.gov.tr/156IHBAR/form/frm156GD.aspx>

2.Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının

Yürütülmesi

Ülkemizde kumar bağımlılığını önlemeye yönelik çalışmalarda; kumar oynamayan bireylerin korunması, riskli bireylere farkındalık ve danışmanlık desteğinin sağlanması, kumar oynama bozukluğu olan bireylerin tedavilerinin sağlanarak yaşam boyu kumardan uzak durmalarının sağlanması hedeflenmektedir.

Kumarın tüm türlerinde oynama davranışının bağımlılığa dönüşme riski bulunduğu bilinmektedir. Özellikle internetin yer ve zamandan bağımsız, kolay erişilebiliyor olması, bireyin kimliğini gizleyebilmesi vb. etkenler internet üzerinden oynanan kumarı daha çekici kılmaktadır. İnternetin hızlı ve rahat erişim imkânları sunması kumar bağımlılığı gelişiminde riski artırmaktadır. Davranışsal bir bağımlılık olarak tanımlanan patolojik kumar oynama davranışının diğer bağımlılıklar ile birlikte görünümü yüksektir. Özellikle çocukluk ve ergenlik dönemi bilişsel gelişimin sürdüğü, dolayısıyla dürtüsel davranışların daha yoğun olduğu bir dönemdir. Bu dönemdeki bireylerde alkol, madde deneme gibi riskli davranışlar görülebilmektedir. Madde tüketimine benzer olarak bu anlamda kumar oynama aktiviteleri de kişiler üzerinde yarattığı heyecan nedeniyle, oldukça teşvik edicidir. Kumar oynamanın birçok genç üzerinde yarattığı algı, eğlenceli ve zararsız bir aktivite olduğu yönünde olsa da, bu davranış bağımlılığa dönüşebilmekte aynı zamanda psikososyal ve ekonomik anlamda ciddi olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

Kumara erişebilir olmak gibi durumsal özellikler ve aile üyeleri ya da akranlar arasında kumar oynama davranışının popüler olması gibi sosyal faktörler, kişilerin kumar oynamaya başlamaları üzerinde oldukça önemlidir. Bu durumda gençler arasındaki kumar oynamaya başlama yaşı ve erken başlangıç ilerde kumar oynama davranışı gösterme olasılığını arttırabilmektedir. İlk deneyimin ergenlikte olması, yetişkinliğe geçiş evresinde kumarla ilişkili problemlerin görülme riskini artırmaktadır. Ergenler ile yetişkinler, kumar oynama ve kumarla ilişkili problemler konusunda karşılaştırıldığında, ergenlerin daha çabuk zarar görebildiği sonucuna erişilmiştir. Ergenlerde görülen kumar oynama davranışına çoğunlukla alkol ve madde kötüye kullanımı da eşlik eder. Yapılan bazı araştırmaların sonuçları, kumar oynama davranışının erken yaşta başlamasıyla kişinin ileride daha şiddetli kumar oynama davranışı gösterebileceği ve daha olumsuz sonuçlarla karşılaşabileceğini göstermektedir.

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmaları

Davranışsal bağımlılıkta koruyucu tedbirlerin önemi yadsınamaz. Bu davranışların toplum maliyeti, sağlığa zararlı etkileri hakkında toplum farkındalığını artırmak ve toplumun davranışsal bağımlılıklardan korunmasına yönelik tedbirlerin başında gelmektedir.

Bağımlılık davranışında gençlerin riskli grup olduğu göz önüne alınarak okul temelli önleme programları özellikle yararlı olacaktır. Bu sebeple birincil hedefte çocuk ve ergenleri koruma adına eğitim kurumlarında alınacak önlemler ve yürütülecek koruyucu programlar önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Yeşilay Cemiyetinin işbirliği ile uygulanan Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim programının şans, bahis, kumar oynama davranışını içerecek şekilde genişletilmesi bağımlılıkla mücadele çalışmalarında önemli role sahiptir. Bağımlılıkla mücadele programının sürdürülmesi, yaygınlaştırılması ve ihtiyaçlara yönelik güncellenmesi mücadelede etkinliği sağlayacaktır. Okullarda rehberlik etkinlikleri, bireysel danışmanlıklar, grup çalışmaları, aile eğitimleri, akademik başarısı düşük ve okul devamsızlığı olan öğrenciler için destek çalışmaları, servis şoförleri ve kantincilere yönelik verilen eğitimler gibi mücadeleye yönelik faaliyetler hızla hayata geçirilmelidir.

Ayrıca koruyucu ve önleyici çalışmalarda çocuk ve gençlerin yanı sıra öğretmenlerin, ebeveynlerin, sağlık çalışanlarının ve tüm meslek mensuplarının farkındalıklarının sağlanması amacıyla eğitici faaliyetlerle toplumun her kesimine ulaşılması hedeflenmektedir.

Bu konuda başarıya ulaşması için çalışmaların bütüncül bir yaklaşımla sürdürülmesi gerekmektedir. Riskli bireylerin tespiti ile danışmanlık hizmetleriyle başlayan süreci tedavi ve rehabilitasyon süreçleri izlemelidir.

Çevrimiçi sitelerde koruyucu önleyici tedbirlerin alınmasıyla, kumar sitelerine yönlendirme yapan reklam içeriklerinin sistem sağlayıcıları tarafından denetlenmesi, bu sitelerde banka kredi kartı kullanımının engellenmesi ve yaş doğrulaması yapılması toplumsal koruyucu faktörleri güçlendirmektedir. Maliye Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu işbirliği ile oluşturulan Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) çalışmaları bu yönde kıymetli kazanımlar sağladığından eş güdüm çalışmaları sürdürülmeli ve geliştirilmelidir. İhtiyaçlar doğrultusunda yasal mevzuatın uygulanabilirliği ve denetimlerin güçlendirilmesi çalışmaları İçişleri Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Ayrıca kumar oynama bozukluğu konusunda ulusal bilimsel kapasitenin artırılması, bilgi birikiminin geliştirilmesi, soruna yönelik mevcut durumun tespitinin sağlanması, çözüm önerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların planlanmasına yol gösterecektir. Yüksek Öğretim Kurumları, TÜBİTAK ve sivil toplum kuruluşları bu yönde ortak çalışmalar sürdürmelidir. Şans, bahis, talih oyunlarına özendirilmenin engellenmesinde medya yayın sağlayıcılarının hassasiyet göstermeleri de büyük önem taşımaktadır.

2.1. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının

Amacı

Kumar bağımlılığının olumsuz etkileri üzerine bilinçlendirme çalışmaları yapmak ve bağımlılığın önlenmesine yönelik tutum geliştirmek, kumar oynama bozukluğu konusunda bilimsel kapasiteyi artırmak, kumarı özendirici içeriklerin engellemek amacıyla mevzuatta gerekli düzenlenmek

2.2. Kumar Bağımlılığı Önleme Çalışmalarının

Göstergeleri ve Hedefleri

NO	Gösterge	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2019	2020	2021	2022	2023
1.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında personellerin eğitim alma %'si	2,3,4,5,6	Mevcut Durum Tespiti	40	60	80	100
2.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında lise öğretimine devam eden öğrencilerin eğitim alma %'si	3	Mevcut Durum Tespiti	40	60	80	100
3.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında üniversite öğretimine devam eden öğrencilerin eğitim alma %'si	5	Mevcut Durum Tespiti	50	70	80	100
4.	Kumar bağımlılığını önleme kapsamında velilerin eğitim alma %'si	2	Mevcut Durum Tespiti	20	25	30	40
5.	Kumar bağımlılığı önleme kapsamında danışmanlık merkezleri ile işbirliği yapılan okul %'si	4	30	50	60	80	100

² Türkiye Yeşilay Cemiyeti verilerinden elde edilecektir.

³ Milli Eğitim Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁴ Sağlık Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁵ Gençlik ve Spor Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

⁶ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

2.3. Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmalarının Yürütülmesinin İnisyatifleri ve Faaliyetleri

1. Kumar Bağımlılığını Önleme Konusunda Farkındalık Faaliyetleri ve Eğitimlerin Yapılması

- ✓ Tüm topluma yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık etkinliklerinin (eğitim, program, seminer, yürüyüş yapılması, stant kurulması vb.) etkinliklerinin düzenlenmesi,
- ✓ Genç ve ergenlere yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer vb. etkinliklerin düzenlenmesi,
- ✓ Kumar bağımlılığını önleme konusunda eğitim materyallerinin (sunum, afiş, broşür vb.) hazırlanması,
- ✓ TBM formatörleri tarafından kumar bağımlılığı önleme konusunda rehber öğretmenlere uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi
- ✓ TBM formatörleri tarafından kumar bağımlılığı önleme konusunda öğrencilere yönelik eğitimlerin verilmesi
- ✓ Kumar bağımlılığı önleme konusunda yetişkinlere yönelik eğitimlerin uygulanması
- ✓ TBM formatörleri tarafından kumar bağımlılığı önleme konusunda öğretmenlere eğitim modülünün uygulanması
- ✓ Üniversite öğrencilerine yönelik kumar bağımlılığı konusunda koruyucu/önleyici farkındalık çalışmalarının yapılması
- ✓ TBM formatörleri tarafından KYK meslek elemanlarına (sosyal çalışmacı, psikolog) kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim verilmesi.
- ✓ Danışmanlık merkezlerinde hizmet veren meslek elemanlarının kumar bağımlılığı önleme eğitimlerinin verilmesi

2. Patolojik kumar oynama bozukluğu konusunda bilimsel kapasitenin arttırılması

- ✓ Kumar bağımlılığı konusunda makale, tez, bilimsel araştırma yapılmasının teşvik edilmesi

3. Şans oyunları denetimi

- ✓ Şans oyunlarından 18 yaş ve altının uzak tutulması konusunda mevzuatın uygulanabilirliği için denetimlerin güçlendirilmesi,
- ✓ Her türlü spor etkinliklerinde bahis sitelerinin sponsorluk ve reklam içeriklerinin engellenmesi,
- ✓ Şans, bahis ve talih oyunlarına verilen isimlerde milli, spor gibi kelimelerin kullanılmaması, var olanların yeni isimlendirmelerinin yapılması.

Kumar Bağımlılığını Önleme Çalışmaları

4. Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan çocuk ve gençleri uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması

Kumar ve oyun bağımlılıklarını önlemeye, boş zamanların yararlı aktivitelerle doldurulmasına yönelik olarak; sportif etkinlikler, halk oyunları, sanatsal ve kültürel faaliyetlerin yaygınlaştırılması gençlerin katılımlarının teşvik edilmesi.

3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

Davranışsal bağımlılıklarda tedaviye başlangıç aşaması kolay erişebilir olmalıdır. Tedaviye danışmanlık hizmetiyle başlanması, farkındalık sürecinde olan bireyin ruh sağlığı profesyoneli ile buluşması ve psikososyal destek hizmeti almasıyla gerçekleşmektedir. Sağlıklı Hayat Merkezleri Psikososyal Destek Birimleri tarafından internet, oyun ve kumar bağımlılığına yönelik motivasyonel görüşme, bireysel ve aile görüşmeleri, aile eğitimleri, grup çalışmaları, psikoeğitim uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Psikososyal destek biriminde görev yapan psikolog, sosyal çalışmacı ve çocuk gelişimciler tarafından yürütülen hizmetlerin etkinliğinin artırılması amacıyla Davranışsal Bağımlılıklar Mücadele Programı ve eğitimi oluşturulmuştur. Bu kapsamda birinci basamakta görev yapan sağlık profesyonellerine yönelik eğitimler devam etmektedir. Davranışsal bağımlılıklarda tedavinin bütüncül yaklaşımla sürdürülmesi ve bireyin sosyal destek sistemlerine doğru yönlendirilmesi oldukça önemlidir. Sağlıklı Hayat Merkezleri ve Aile Sağlığı Merkezleri hizmet sunumunda gerekli yönlendirmeler sağlanmaktadır.

Danışma Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

3.1. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının Amacı

Danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti veren birimlerin sayısını ve etkinliğini artırmak.

3.2. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması Göstergeleri ve Hedefleri

NO	Gösterge	Veri Kaynağı	Hedefler				
			2019	2020	2021	2022	2023
1.	Danışmanlık merkezlerine başvuru sıklığı; mevcut duruma göre % artış	4	40	60	80	90	100
2.	Danışmanlık merkezlerinin bilinirlik düzeyi; mevcut duruma göre % artış	4	Mevcut Durum Tespiti	60	70	80	90
3.	Danışmanlık merkezlerinden hizmet alanların memnuniyet oranı %	4	Mevcut Durum Tespiti	60	65	70	75
4.	Bölgesindeki okullarla işbirliği içinde çalışan danışma merkezi %'si	4	%30	%50	%70	%80	%100
5.	Danışmanlık Hizmeti veren birimlerin sayısında mevcut duruma göre % artış	4	40 Birim	50	75	100	100
6.	Psikiyatri polikliniklerinde davranışsal bağımlılıklara yönelik tanı, tedavi hizmetlerinin verilmesinde % artış	4	40	50	60	80	100

⁴ Sağlık Bakanlığı verilerinden elde edilecektir.

3.3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılmasının İnisyatifleri ve Faaliyetleri

1. Kurumların danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi

- ✓ İnternet oyunu oynama bozukluğu ve kumar bağımlılığı konularında danışmanlık hizmetlerinin sayısının artırılması,
- ✓ Patolojik kumar oynama davranışı ve internet oyun oynama bozukluğu açısından risk tespit edilen öğrencilerin danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmesi.

2. Sağlık hizmetlerinde tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin güçlendirilmesi

- ✓ Psikiyatri polikliniği olan hastanelerde internet oyun oynama bozukluğu ve kumar oynama bozukluğuna yönelik tanı ve tedavi hizmetlerinin verilmesi,

İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde çocuk-ergen ve yetişkin psikiyatrisi klinik/polikliniklerinin sayısının artırılması.

Belge kapsamında belirtilmiş tüm amaç, gösterge ve hedef ile inisiyatiflerin başarıya ulaşabilmesi için yapılması gereken faaliyetler, bu faaliyetlere atanmış sorumlu kurum ve kuruluşlar ile faaliyetlerin takibi için planlanmış süreç göstergelerine ait hedefler

**Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele İl
Eylem Planında
(2019-2023)
belirlenmiştir.**

2019-2023

B-Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele İl Eylem Planı

1. Teknoloji ve İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımının Sağlanması, Aşırı ve Zararlı Kullanımının Önlenmesi

Amaç: Bilişim teknolojileri ve internetin bilinçli kullanımını sağlamak, bilişim teknolojilerinin aşırı ve zararlı kullanımını önlemeye yönelik çalışmalar yürütmek, bilişim teknolojileri ve internet kullanıcılarına güvenli hizmet sunumunun sağlanmasına yönelik çalışmalar yürütmek.

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda il genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.1. Toplumun geneline yönelik bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı konusunda farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer, yürüyüş, stant kurulması gibi etkinliklerin düzenlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ▪ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ▪ İl Sağlık Müdürlüğü ▪ İl Emniyet Müdürlüğü ▪ İl Jandarma Komutanlığı ▪ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü ▪ İl Ticaret Müdürlüğü ▪ İl Müftülüğü ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi ▪ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi ▪ Yerel Gazeteler ▪ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Niğde Bölge Müdürlükleri ve Şube Müdürlükleri 	Eğitim alan kişi sayısı	▪ Planlama	▪ AÇSH İl Müd. tarafından 300 kişi.	▪ AÇSH İl Müd. tarafından ilave 300 kişi.
					▪ Planlama	▪ İl Milli Eğitim Müd. tarafından 500 kişi.	▪ İl Milli Eğitim Müd. tarafından ilave 750 kişi.
					▪ Planlama	▪ İl Sağlık Müd. tarafından 200 kişi.	▪ İl Sağlık Müd. tarafından ilave 200 kişi.

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda il genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.2. Öğrencilerin toplu halde buldukları yerlerde (okullar, yurtlar, gençlik merkezleri, gençlik kampları) teknolojinin bilinçli, etkin, amacına uygun kullanımını içeren, bilgilendirme, bilinçlendirme faaliyetleri (yarışma, etkinlik, tiyatro yapılması, afiş, broşür dağıtılması vb.) planlanması, gençlere yönelik farkındalık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü ▪ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ▪ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Niğde Bölge Müdürlükleri ve Şube Müdürlükleri ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi ▪ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yapılan bilinçlendirme faaliyetleriyle ulaşılan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 300 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 300
		1.2.1. Kültür ve Sanat Yarışmaları 2019 yılı tiyatro yarışmalarının temasının "Davranışsal Bağımlılıklar" olması	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 15.000 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 50.000 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 50.000 kişi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda il genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.2.2. Pansiyonlu okullarda kalan öğrenciler arasında "Pansiyonlar Okuyor" adlı kitap okuma yarışması, "Yurdumun Değerleri" adlı aylık sosyal ve kültürel etkinlikler yapılması Yurdumun Değerleri" adlı etkinliğin bir ayda teknoloji bağımlılığı konusu işlenmesi	▪ İl Millî Eğitim Müdürlüğü	▪ Yapılan bilinçlendirme faaliyetleriyle ulaşılan kişi sayısı	▪ Planlama	▪ 100	▪ İlave 150
		1.3. "Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını sağlayan okul" çalışmalarının sağlanması		▪ Okullarda teknolojinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili kriterlerin belirlenme durumu ▪ Bu kriterleri karşılayan okul sayısı	▪ Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını sağlayan okul kriterlerinin belirlenmesi	▪ Okullarda uygulama pilot çalışmasının 5 okulda yapılması	▪ Bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımını sağlayan okulların yaygınlaştırılması
		1.4.1. Yaş gruplarına göre teknolojinin bilinçli kullanımına yönelik materyallerin dağıtımının yapılması	▪ İl Sağlık Müdürlüğü	▪ Hazırlanan materyal sayısı ve çeşidi	▪ 0-3 yaş grubundaki bebeklerin teknoloji ile tanışmaması adına aileleri bilinçlendirmeye yönelik hazırlanmış olan broşürlerin dağıtımının yapılması	▪ 3-6 yaş grubundaki çocukların teknolojiyle ilişkisinin nasıl olması gerektiğine yönelik aileler için hazırlanmış olan broşürlerin dağıtımının yapılması	▪ İlkokul ve ortaokul öğrencilerinde teknoloji ve internetin aşırı-zararlı kullanımının önlenmesi için ailelere yönelik hazırlanmış olan broşürlerin dağıtımının yapılması

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Bilişim teknolojileri, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda il genelinde farkındalık faaliyetlerinin yürütülmesi	1.4.2. Ebeveynlerin, kreş ve bakımevi çalışanları ve bakıcıların çocuklarda teknoloji ve internetin aşırı ve zararlı kullanımını önlemeye ilişkin Bakanlık tarafından gönderilen materyallerin dağıtımının sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dağıtım yapılan materyal sayısı ve çeşidi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1 afiş, 1 broşür, 1 eğitim materyalinin dağıtımının sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1 kamu spotu, 1 kitapçığın dağıtımının sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1 kısa film gösterimi
2.	Bilişim teknolojilerin in, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	2.1. TBM uygulayıcıları tarafından öğrencilere yaş gruplarına göre bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitimlerin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İl Millî Eğitim Müdürlüğü ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eğitim alan öğrenci sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1000 öğrenci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 1500 öğrenci
		2.2. TBM uygulayıcıları tarafından öğretmenlere yetişkin düzeyi bilişim teknolojilerinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitimlerin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İl Millî Eğitim Müdürlüğü ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eğitim alan öğretmen sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 150 öğretmen

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
2.	Bilişim teknolojilerinin, internetin ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	2.3. TBM uygulayıcıları tarafından velilere yönelik teknolojinin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile ilgili eğitimlerin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> İl Milli Eğitim Müdürlüğü Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi 	Eğitim alan veli sayısı	Planlama	500 veli	İlave 600 veli
		2.4. 0-6 yaş çocukların bilişim teknolojileriyle uygun tanıtılması için ebeveynlerine, kreş ve bakımevi çalışanlarına ve bakıcılarına farkındalık eğitimlerinin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü 	Ulaşılan kişi sayısı	Planlama	250 kişi	İlave 300
		2.5. 0-6 yaş grubu çocukların bilişim teknolojileriyle uygun tanıtılması için öğretmenlerine farkındalık eğitimlerinin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> İl Milli Eğitim Müdürlüğü 	Eğitim alan öğretmen sayısı	Planlama	20 öğretmen	20 İlave öğretmen
		2.6. Sporcu eğitim merkezleri ve il spor merkezlerinde eğitim vermek üzere antrenör, spor uzmanları ve diğer spor elemanlarının ile ilgili uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Niğde Bölge Müdürlükleri ve Şube Müdürlükleri Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi 	Eğitim alan spor elemanı sayısı	Planlama	5 spor elemanı	İlave 5 spor elemanı

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
3.	Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullarımlarının teşvik edilmesi	3.1. Tasarım üretme, oyun geliştirme, kod yazma, bilgi iletişim teknolojileri okuryazarlığı, dijital vatandaşlık becerileri, işbirlikçi çalışma, bilgisayarlı ve algoritmik düşünme becerilerini arttırmak, yabancı dil gramer- kelime hazinesi-aksan ve iletişim becerilerinin gelişmesi, fiziksel harekete yönelik oyunlarla kondisyonun artırılmasına yönelik eğitim programları düzenlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü ▪ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi ▪ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Niğde Bölge Müdürlükleri ve Şube Müdürlükleri 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eğitim alan genç sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 150 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 175 kişi
		3.2. Uygulanan tüm eğitimlerin etkinliğinin ölçülmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BMİKK üyesi Kurumlar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Etki değerlendirme yapıma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eğitimlerin değerlendirilmesi ve raporlanması 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eğitimlerin değerlendirilmesi ve raporlanması

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
3.	Çocukların ve gençlerin bilişim teknolojilerini faydalı kullanımlarının teşvik edilmesi	3.3. Çocukların ve gençlerin aidiyet duygusunu geliştirmek, boş zamanlarını kaliteli, etkin bir şekilde planlamalarını sağlamak için (kod yazma, medya/sosyal Medya okuryazarlığı, siber güvenlik, dijital vatandaşlık becerileri vb. eğitim ve aktiviteler) spor ve sanatsal faaliyetlerde sosyoekonomik kısıtlılığı olan çocuklara imkan sağlanması, çocukların psikososyal gelişim becerilerini daha sağlıklı kazanabilecekleri fiziksel, sanatsal aktiviteleri desteklenmesine yönelik (Gençlik Merkezleri, Gençlik Kampları, Spor Eğitim Merkezleri, Yükseköğretim Kredi Yurtlar Kurumları) faaliyetler gerçekleştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü ▪ İl Emniyet Müdürlüğü İl Jandarma Komutanlığı ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi ▪ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Niğde Bölge Müdürlükleri ve Şube Müdürlükleri 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yapılan etkinliklerde katılımcı sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 5 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 5 kişi
4.	Bilişim teknolojilerinin, internetin, sosyal medyanın aşırı ve zararlı kullanımını önleme konusunda il genelinde bilimsel kapasitenin artırılması	4.1. Bilişim teknolojilerinin ve internetin aşırı ve zararlı kullanımı konusunda bilimsel araştırmalar yapılması ve yayınlanmasının özendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi ▪ Tüm BMİKK üyesi kurumlar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yapılan etkinliklere katılımcı sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 100 kişi

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
5.	İnternet oyunu oynama bozukluğu gelişme riski olan bireylerin tespit edilmesi ve önlem alınması	5.1 Okullarda rehberlik servisleri ve SHM'ler tarafından riskli öğrencilerin tespit edilmesi ve uygun desteğin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> İl Milli Eğitim Müdürlüğü İl Sağlık Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> Ulaşılan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> Yönlendirilen kişilerin %100'ü 	<ul style="list-style-type: none"> Yönlendirilen kişilerin %100'ü
6.	Bilişim teknolojileri, internet ve sosyal medyaya ait ürünlerin arzına yönelik düzenlemelerin yapılması	6.1. Tüm kafe, internet kafe vb. yerlerde bilişim teknolojilerinin doğru kullanımına yönelik sabit, dikkat çekici ve uyarıcı mesajların yanı sıra tehdit, taciz, istismar durumlarında iletişim kurulacak kurum ve kuruluşların iletişim bilgilerinin de eklenerek konulmasının sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> İl Emniyet Müdürlüğü İl Jandarma Komutanlığı İl Milli Eğitim Müdürlüğü Niğde Belediyesi ve İlçe ve Kasaba Belediyeleri 	<ul style="list-style-type: none"> Denetlemelerin yapılması ve uyarıcı mesaj içeren levha vs. 	<ul style="list-style-type: none"> Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> İşletmelerin %50'si 	<ul style="list-style-type: none"> İşletmelerin % 100'ü
		6.2. Güvenli internet hizmet kullanımının yaygınlaştırılması	<ul style="list-style-type: none"> Tüm kamu kurum ve kuruluşları 	<ul style="list-style-type: none"> Güvenli internet hizmeti alan kurum sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> % 50 	<ul style="list-style-type: none"> % 100
		6.3. Tüm kurum ve kuruluşların web sayfaları açılış ekranlarına hazırladığı bilinçli güvenli internet kullanımına ilişkin bilgilendirme ekranı açılması	<ul style="list-style-type: none"> Tüm kamu kurum ve kuruluşları 	<ul style="list-style-type: none"> Uygulamaya geçilme oranı 	<ul style="list-style-type: none"> Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> % 50 	<ul style="list-style-type: none"> % 100

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
7.	Güvenli internet kullanımının sağlanmasında ihbar kanallarının tanıtımına yönelik çalışmaların yürütülmesi	7.1 Çocuklar, gençler ve ailelere yönelik internette, sosyal medyada kimlik koruma, güvenli internet kullanımı ve tehdit durumunda ihbar etme, bilgilendirme ve bilinçlendirme eğitimlerinin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İl Emniyet Müdürlüğü ▪ İl Jandarma Komutanlığı ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi ▪ İl Milli Eğitim Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ulaşılan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 150 kişi
8.	Güvenli internet kullanımının sağlanmasında ihbar kanallarının tanıtımına yönelik çalışmaların yürütülmesi	<p>8.1. İnternet ortamında çocuk istismarının önlenmesi özel hayatın gizliliğinin ihlali bildirimlerinin yapılması, cinsel istismar bildirimlerinin yapılması, internet üzerinden yaşanan problemleri iletme ile ilgili adreslerin bilinirliğinin artırılması</p> <p>https://www.ihbarweb.org.tr siber@egm.gov.tr https://internetyardim.org.tr https://www.egm.gov.tr/sayfalar/ihbar.aspx https://vatandas.jandarma.gov.tr/156IHBAR/form/frm156GD.aspx</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İl Emniyet Müdürlüğü ▪ İl Jandarma Komutanlığı ▪ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü ▪ İl Sağlık Müdürlüğü ▪ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ▪ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ▪ İl Müftülüğü ▪ Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Niğde Bölge Müdürlükleri ve Şube Müdürlükleri 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eğitim alan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 150 kişi

2. Kumar Bağımlılığı Önleme Çalışmalarının Yürütülmesi

Amaç: Kumar bağımlılığının etkileri üzerine bilinçlendirme çalışmalarının yapılması ve kumar bağımlılığının önlenmesine yönelik tutum geliştirilmesi, kumar oynama bozukluğu konusunda bilimsel kapasitenin artırılması, kumarı özendirici içeriklerin engellenmesi amacıyla gerekli çalışmaların yapılması.

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kumar bağımlılığı önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması	1.1. Tüm topluma yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık (eğitim, program, seminer, yürüyüş, stant kurulması vb.) etkinliklerin düzenlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi ▪ İl Emniyet Müdürlüğü ▪ İl Jandarma Komutanlığı ▪ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ulaşılan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 500 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1000 kişi
		1.2. Gençlere yönelik kumar bağımlılığının önlenmesi konusunda farkındalık amaçlı eğitim, program, seminer vb. etkinliklerin düzenlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İl Sağlık Müdürlüğü ▪ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ▪ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ▪ İl Müftülüğü ▪ Valilik(BMİKK) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ulaşılan kişi sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 500 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 750 kişi
		1.3. Kumar bağımlılığı önleme konusunda materyallerin (afiş, broşür, sunum vb.) dağıtımının yapılması.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dağıtımı yapılan materyal sayısı ve çeşidi (afiş, broşür, kamu spotu, video, zorunlu yayın, animasyon, kısa film, çizgi film ve video) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1 afiş, 1 broşür, 1 kitapçık ▪ 3 eğitim sunumu ▪ 1 animasyon 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1 afiş, 1 broşür, 1 kitapçık ▪ 3 eğitim sunumu ▪ 1 animasyon

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kumar bağımlılığı önleme farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması	1.5.1. Formatörler tarafından kumar bağımlılığı önleme konusunda rehber öğretmenlere uygulayıcı eğitimlerinin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi ▪ İl Milli Eğitim Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eğitim verilen rehber öğretmen sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rehber öğretmenlerin % 50'si 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rehber öğretmenlerin %100'ü
		1.6.1. Kumar bağımlılığı önleme konusunda öğrencilere yönelik eğitimlerin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eğitim alan öğrenci sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Standart eğitim modüllerinin hedef gruplar düzeyinde oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1000 öğrenci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 1500 öğrenci
		1.7.1. Kumar bağımlılığı önleme konusunda yetişkinlere yönelik eğitimlerin uygulanması	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eğitim alan yetişkin sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Standart eğitim modüllerinin hedef gruplar düzeyinde oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 600 yetişkin 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İlave 750 yetişkin
		1.8. Üniversite öğrencilerine yönelik kumar bağımlılığı konusunda koruyucu/önleyici farkındalık çalışmalarının yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi ▪ İl Sağlık Müdürlüğü ▪ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Faaliyet yapan yurt sayısı ▪ Eğitime katılan üniversite öğrenci sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ En az 2 yurttan çalışma yapılması ▪ Çalışmaya katılan 500 öğrenci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ En az 2 yurttan çalışma yapılması ▪ İlave 500 öğrenci

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kumar bağımlılığı önleme konusunda farkındalık faaliyetleri ve eğitimlerin yapılması	1.9.KYK meslek elemanlarına (sosyal çalışmacı, psikolog) kumar bağımlılığı önleme konusunda eğitim verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü ▪ Türkiye Yeşilay Cemiyeti Niğde Şubesi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Formatör eğitimi alan personel (sosyal çalışmacı, psikolog) sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ %50'si 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ %100'ü
		1.10. Personele uygulanan eğitimlerin etkinliğinin değerlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BMİKK üyesi Kurumlar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Etki değerlendirilmesinin yapılma durumu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tüm eğitimlerin etkinliğinin yılsonu değerlendirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tüm eğitimlerin etkinliğinin yılsonu değerlendirilmesi
2.	Şans oyunları denetiminin güçlendirilmesi	2.1. Şans oyunlarından 18 yaş ve altının uzak tutulması konusunda mevzuatın uygulanabilirliği için denetimlerin güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İl Emniyet Müdürlüğü ▪ İl Jandarma Komutanlığı ▪ Valilik (BMİKK) ▪ Niğde Defterdarlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yapılan denetim sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Şans oyunu bayilerinin %100'ü 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Şans oyunu bayilerinin %100'ü
3.	Sağlıklı nesiller yetiştirmeye, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan çocuk ve gençleri uzak tutmaya yönelik aktivitelerin planlanması	3.1. Kumar ve oyun bağımlılıklarını önlemeye, boş zamanların yararlı aktivitelerle doldurulmasına yönelik olarak; sportif etkinlikler, halk oyunları, sanatsal ve kültürel faaliyetlerin yaygınlaştırılması, gençlerin katılımlarının teşvik edilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü ▪ Niğde Belediye Başkanlığı ▪ Valilik (BMİKK) ▪ Diğer kamu Kurumları 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gerçekleştirilen faaliyet sayısı ▪ Katılım sağlayan genç sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 10 Faaliyet ▪ Faaliyete katılan 120 kişi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 10 Faaliyet ▪ Faaliyete katılan 120 kişi

3. Danışma, Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

Amaç: Danışmanlık hizmeti veren birimlerin sayısının ve etkinliğinin artırılması, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti veren birimlerin sayısının ve etkinliğinin artırılması.

No	İnisiyatif	Faaliyet	Sorumlu ve İş Birliği Yapılacak Kurum / Kuruluş	Süreç Göstergesi	Hedefler		
					2019	2020-2021	2022-2023
1.	Kurumların danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi	1.1. İnternet oyunu oynama bozukluğu ve kumar bağımlılığı konularında danışmanlık hizmetlerinin sayısının artırılması	<ul style="list-style-type: none"> İl Sağlık Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> Danışmanlık hizmeti veren birimlerin sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> Planlama 	<ul style="list-style-type: none"> 2 Danışmanlık merkezinin açılması 	<ul style="list-style-type: none"> Danışmanlık hizmetlerinin genişletilmesi
		1.2. Patolojik kumar oynama davranışı ve internet oyun oynama bozukluğu açısından risk tespit edilen öğrencilerin danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> İl Milli Eğitim Müdürlüğü İl Sağlık Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> Danışmanlık hizmetine Yönlendirilen ve takibi yapılan öğrenci sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> Risk tespit edilen öğrencilerin %100'ünün danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmesi ve takibinin sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Risk tespit edilen öğrencilerin %100'ünün danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmesi ve takibinin sürdürülmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Risk tespit edilen öğrencilerin %100'ünün danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmesi ve takibinin sürdürülmesi
2.	Tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin güçlendirilmesi	2.1. Psikiyatri polikliniği olan hastanelerde internet oyun oynama bozukluğu ve kumar oynama bozukluğuna yönelik tanı ve tedavi hizmetlerinin verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> İl Sağlık Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> Hizmet veren psikiyatri polikliniği sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> Psikiyatri polikliniği bulunan hastanelerde hizmetin verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Psikiyatri polikliniği bulunan hastanelerde hizmetin verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Psikiyatri polikliniği bulunan hastanelerde hizmetin verilmesi